

ANTONINIJANI CARA GALIJENA S REVERSnim NATPISOM SISCIA AVG

Obrađena je problematika kovanja antoninijana cara Galijena s reversnom legendom SISCIA AVG, uključujući detaljnu stilsku analizu i katalogizaciju svih primjeraka poznatih autorima. To kovanje pripada među najrjeđe tipove Galijenova novca iz kovnice Siscia. Na osnovi analize identificirano je postojanje pet tipova tih antoninijana, a samo jedan tip prikazuje riječno božanstvo koje pliva u desno. Najveći dio antoninijana pripada samo jednom tipu (MIR 1416ff), a od ostalih tipova poznato je vrlo malo primjeraka. Datirani su u rana kovanja, odmah nakon otvaranja siscske kovnice, u emisije između 262.-264. godine. Razlog kovanja toga tipa nije potpuno razjašnjen. U nastavku rada opisuju se rijetki novci cara Galijena iz kovnice Siscija, za koje se također smatra da prikazuju rijeke Savu i Kupu te ih se treba pripisati korpusu rimskoga carskog novca s ilirsko-panonskom ikonografijom.

Uvod

Ovaj tekst nastavak je članka objavljenog u Numizmatičkim vijestima iz 2008. godine,¹ koji se bavi problematikom siscske i ilirsko-panonske ikonografije na rimskom carskom novcu.² Detalje o ikonografskom prikazu rijeka i riječnih božanstava na antičkom novcu, koje smo opisali u članku o Probovu antoninijanu SISCIA PROBI AVG, ovdje nije potrebno ponavljati. Koncentrirali smo se na specifičnosti Galijenova antoninijana. Prikazima rijeka i riječnih božanstava na grčkom i rimskom novcu detaljnije se bavi Imhoof-Blumer (1923), koji u svom katalogu navodi i avers SISCIA AVG (393f. Nr. 543)³, a taj tip spominje se i u novijoj literaturi koja se bavi problematikom ikonografije i personifikacije gradova (Meyer⁴, 2006, katalog str. 503. M 395; Vollkommer,⁵ kultno štovanje riječnih božanstava). Osim velikih europskih zbirki u kojima se nalazi Galijenov antoninijan (Pariz, London, Beč, Berlin, Rim, Zagreb) i citira ih Alföldi, na listu treba dodati i Hunter Coin cabinet (57 Nr. 186, tabla 16.).⁶ Jedan od limitirajućih čimbenika u studiju SISCIA AVG primjeraka leži u njihovoј velikoj rijetkosti. U usporedbi s tipom SISCIA PROBI AVG, postoji barem deset puta manje poznatih komada.

¹ Davor Margetić, Dalibor Margetić, Antoninijani cara Proba s reversnim natpisom SISCIA PROBI AVG, *Num. vijesti*, 2008., 61., 9.

² Duje Rendić-Mtočević, "Illyrico-Pannonica" kao tema legendi u rimskoj numografiji, VAMZ, 3. serija, XXIII., 1990., 75.-89., 91.-96.

³ Friedrich Imhoof-Blumer, Fluß- und Meergötter auf griechischen und römischen Münzen (Personifikationen der Gewässer), *Revue Suisse de Numismatique (Schweizerische Numismatische Rundschau)*, 1923., 23., 173.-421.

⁴ Marion Meyer, Die Personifikation der Stadt Antiochia: Ein neues Bild für eine neue Gottheit, Jahrbuch des deutschen Archaeologischen Instituts, Ergänzung 33, Walter de Gruyter, Berlin, 2006., str. 321.

⁵ Reiner Vollkommer, u: Lexicon Iconographicum Mythologiae Classicae VII (LIMC VII), Armis Verlag, Zürich/München, 1994., 702 Nr. 1; 781 Nr. 1.

⁶ Anne S. Robertson, Roman imperial coinage in the Hunter Coin cabinet, Volume IV, Valerian I to Allectus, Oxford university press, Oxford, 1978.

Ta činjenica odražava se na problem pronalaženja literature i posebice ilustracija što većeg broja primjeraka. Očigledno je da je to bila vrlo mala emisija siscijske kovnica; Probovi su antoninijani kovani s više poznatih tipova i varijanti (sedamnaest), a poznato je samo pet različitih tipova za cara Galijena.

Novac s natpisom SISCIA AVG jedan je od najrjeđih Galijenovih reversa, na što upućuje njegova rijetkost u skupnim nalazima.⁷ Tako u velikom nalazu iz Komina (1918.) nalazimo samo tri komada od 19.755 antoninijana. Ostava Imbriovec (1952.) sadrži 321 antoninjan te ima samo jedan primjerak toga tipa.^{8,9,10} Rijetki su nalazi toga novca i u susjednim provincijama Rimskoga Carstva; u Italiji,¹¹ u provinciji Veneto I, jedan primjerak nađen je u ostavi Falerone (1922.) među 3100 primjeraka iz vremena Galijenove samostalne vladavine.¹² Neke od najvećih ostava antoninijana u Europi, Verona, Cunetio, Eauze, Normanby, Riby i Maravielle, u kojima su bogato zastupljena Galijenova kovanja, nemaju niti jedan primjerak SISCIA AVG tipa.

Tip SISCIA AVG poznaju još Banduri¹³, Katančić,¹⁴ koji navodi kovanje u 253. godini, zatim Rasche, Vaillant i Cohen, a detaljnije ga opisuju, uz prve ilustracije, Voechter¹⁵ (slike 1.-7.), Alföldi¹⁶ (slike 8.-13.), Barcsay-Amant (slike 14. i 15.) i u najnovije doba Göbl (slike 16.-19.).¹⁷ S druge strane, Webb u RIC-u daje manje detaljan opis, bez ilustracija (RIC V/1, 582).¹⁸

Povijesne okolnosti i datacija

U literaturi nalazimo različite pretpostavke o razlozima kovanja toga novca te o njegovoj točnoj dataciji. Među starijim numizmatičkim djelima, Stevenson navodi

⁷ Ivan Mirnik, Zdenka Dukat, Skupni nalazi novca od 1936. do danas, *Numizmatika*, 1978., VII., 15.-33.

⁸ Bartol Zmajić, Nalaz rimskih antoninijana u Imbriovcu kod Koprivnice (1952.), *Num. vijesti*, 1955., 5., 16.-17.

⁹ Željko Demo, O skupnom nalazu antoninijana Galijenova vremena iz Imbriovca, *Podravski zbornik*, 1979., 157.-185.

¹⁰ Željko Demo, Münzfunde aus der Zeit Gallienus im Gebiet zwischen den Flüssen Sava und Drava, *Arh. Vest.*, 1983., 34., 258.-498.

¹¹ Cristina Crisafulli, Economia monetaria in Italia alla vigilia del IV secolo D. C. il ruolo dell'antoniniano e dei suoi omologhi gallici alla luce delle fonti numismatiche e storico-letterarie, Ph. D. Thesis, Padova university, Padova, 2008.

¹² Falerone G. Moretti, Ripostiglio monetale rinvenuto nell'area dell'antico Falerio, *Notizie degli Scavi di Antichità*, 1922., 59.-76.

¹³ Anselmo Banduri, Numismata imperatorum romanorum a Trajano Decio ad Palaeologos Augustos accessit. *Bibliotheca nummaria*, Tomus primus, Lutetiae Parisiorum, 1718.

¹⁴ Matija Petar Katančić, Specimen Philologiae et Geographiae Pannoniorm in quo de origin lingva et literatvra Croatorvm simvl de Sisciae Andavtonii Neovidvni Poetovionis vrbivm in Pannonia olim celebrivm et his interiectarvm via militari mansionvm sitv disseritv, Zagreb, 1795., str. 154.

¹⁵ Otto Voetter, Die Münzen des Kaisers Gallienus und seiner Familie, *Num. Zeit*, 1901., 33., str. 92. (Illezu ein Atlas mit den Tafeln XX bis XXX - Schluss von Band XXXII, Seite 117 bis 147.)

¹⁶ András Alföldi, Siscia, Vorarbeiten zu einem Corpus der in Siscia geprägten Römermünzen, *Numizmatikai Közlöny* 1927.-1928., XXVI.-XXVII., Budapest, 1951., str. 14.-48.

¹⁷ Robert Göbl, Die Münzprägung der Kaiser Valerianus I/Gallienus/Saloninus (253/268), Regalianus (260) und Macrianus/Quetus (260/262) (MIR 36,43,44=Denk 286), Wien, 2000.

¹⁸ Percy H. Webb, The Roman Imperial Coinage, Volume 5. Part I Valerian-Florian 253-276, Spink&Son, London, 1927.

mišljenje Vaillanta, koji smatra da je kovan nakon Galijenove pobjede nad panonskim uzurpatorom Ingenuusom 260. godine.¹⁹

Grant²⁰ smatra da je kovanje antoninijana SISCIA AVG provedeno tijekom 263. ili 264. godine. Prema Grantovu mišljenju, Galijen tim izdanjem obilježava 250-godišnjicu urbanizacije grada provedenu pod Tiberijem u 14.-15. godini, kad je grad vjerojatno istovremeno s Emonom koloniziran.²¹ Time se slavi 250 godina važnog povijesnog događaja u siscijskoj povijesti. Iste godine, sličnu obljetnicu Galijen obilježava i u Aleksandriji, gdje su izdanja lokalna (12. godine vladavine). Dalje navodi da to nije prvo obilježavanje lokalne gradske obljetnice na carskom novcu jer je još Septimije Sever uveo tu novinu u carska kovanja. Do tada je takvih prikaza bilo isključivo na lokalnim izdanjima; Sever za to odabire Afriku, a Galijen daje ovu veliku počast Panoniji, pokazujući njezinu važnost za carstvo. U to vrijeme carstvo prolazi kroz fazu ilirske hegemonije, kad je posebice Siscia postala veliki vojni centar.

S druge strane, Alföldi smješta tu emisiju u 262. godinu, u I. razdoblje rada siscijske kovnice, povodom samoga otvaranja kovnice i obilježavanja desetgodišnjice (*decennalia*) Galijenove vlasti. Dalje navodi da se tim reversom željelo novu kovnicu jasno identificirati.

Göbl²² je nešto neprecizniji te stavlja to kovanje u I. razdoblje (kraj 262. - početak 264.), točnije u njezinu 2. fazu (emisiju), a kasnije se priklanja tezi o 2. emisiji iz 264. godine.

Taj revers zanimljiv je dokument rimsko-panonske povezanosti,²³ gdje je alegorijski prikazan grad Siscia. Natpis SISCIA AVG identificiran je ne kao *Siscia Augusta*, nego kao *Siscia Augusti*, čime je pokazana posebna povezanost s carem. Personifikacija panonskoga grada na carskom novcu jedini je primjer iz toga carskog razdoblja, gdje je domovina stavljena prije ostalih provincija. Taj produkt također bi mogao biti dokaz o neovisnosti siscijskoga *procuratores monetae* pod Galijenom i njegovoj slobodi odabira prikaza na novcu. Tek je kasnije Aurelijanovom reformom i Dioklecijanovim monetarnim reformama posve centraliziran proces izdavanja novca.

Opis i tipologija

Prikazana personifikacija grada ikonografski se može klasificirati u porodicu prikaza sjedeće ljudske figure, koje su dosta brojne na rimskom carskom na novcu. Opis novca ponešto se razlikuje u literaturi; ovdje donosimo detaljni opis: personifikacija grada sjedi na stolcu okrenuta na lijevo, drži rog izobilja u lijevoj ruci i dijademu (ili rub ha-

¹⁹ Seth William Stevenson, Dictionary of roman coins, republican and imperial, revised by C. Roach Smith and Frederic W. Madden, Bell and Sons, London, 1889.

²⁰ Michael Grant, Roman anniversary issues: an exploratory study of the numismatic and medallic commemoration of anniversary years 49 B.C.-A.D. 375, Cambridge University Press, London, 1950., str. 136.

²¹ Marina Hotić, Sisak u antičkim izvorima, *Opvsc. Archaeol.*, 1992., 16., 133.-163.

²² Robert Göbl, Der Aufbau der römischen Münzprägung in der Kaiserzeit. V/2, Gallienus als Alleinherrsch, *Numismatische Zeitschrift*, 1953., 75., 5.-34.

²³ Lukas de Blois, The policy of the emperor Gallienus, Brill, Leiden, 1976., str. 108.

ljine) u desnoj ruci. Ispod nje nalazi se riječno božanstvo koje drži urnu iz koje izlazi voda i pliva na lijevo.

U svom kapitalnom djelu o Galijenovu novcu, Göbl razlikuje četiri tipa (slike 16.-19.), koji se međusobno razlikuju po prikazu careva poprsja na aversu. Svi imaju legendu GALLIENVS AVG i poprsja su uvihek okrenuta u desnu stranu. Prvi je tip 1416i (poznata 2 komada, slika 16.): poprsje sa zrakastom krunom okrenuto desno. Drugi je tip 1416u (poznat 1 primjerak, slika 17.): poprsje sa zrakastom krunom, paludamentom preko oklopa okrenuto desno (oba se ramena vide). Treći je tip 1416x (poznat 1 primjerak, slika 18.): poprsje sa zrakastom krunom, paludamentom preko oklopa okrenuto desno (jedno se rame vidi). Posljednji, četvrti je tip 1416ff (13 komada, slika 19.): poprsje sa zrakastom krunom i oklopom okrenuto desno (oba se ramena vide). Tome broju trebamo dodati primjerke koji se nalaze u zbirkama u Hrvatskoj, ili su se u novije vrijeme pojavljivali na aukcijama (slike 20.-29.). Očigledno je da primjerci na slikama 20.-22. pripadaju tipu MIR 1416i, a antoninijani na slikama 23.-29. jesu tip MIR 1416ff. Iz toga proizlazi zaključak da je tip MIR 1416ff najzastupljeniji jer je poznato najviše primjeraka, zatim po rijetkosti slijedi tip MIR 1416i.

Uz ta četiri tipa trebamo dodati još jedan, koji, začudo, Göbl ne opisuje, a na kojem riječno božanstvo pliva na desno. Zanimljivo je da Alföldi navodi tri različita primjerka toga tipa (Nr. 96, Taf. I, 11-13, slike 8.-10.), a prije njega Voetter (Atlas XXVIII, 7, slika 7.). Kasnije ista dva primjerka iz kominskog nalaza spominje Barcsay-Amant²⁴ i prikazuje na crtežu (Taf. XLI, 875, slika 15.). Moguće objašnjenje za njihov izostanak iz Göblovog korpusa uvrštenje je samo primjeraka koje je on mogao osobno pronaći u novijoj literaturi ili provjeriti u velikim muzejskim zbirkama, a nije obuhvaćen ostali, njemu nedostupan numizmatički materijal. U novijoj literaturi taj se tip uopće ne spominje, a jedini primjerak koji se nedavno pojavio na aukciji i dokazuje postojanje te varijante sada se nalazi u zbirci Kovač (slika 30.). Način na koji je voda prikazana na primjerku gdje je personifikacija rijeke okrenuta na desno vrlo je različit od ostalih primjeraka, kao i od Probovih antoninijana SISCIA PROBI AVG, i dosta podsjeća na način na koji je voda prikazana na Trajanovu sesterciju s dunavskim mostom SPQR OPTIMO PRINCIPI (RIC 569, Numismatica Ars Classica 51 (2009), Nr. 953).

Göbl nije spomenuo još jedan primjerak, na kojem nema riječnoga božanstva na reversu. Taj tip spominje Voetter (Atlas XXVIII 1-2, slike 1. i 2.), ali njihove slike više nema Alföldi (Nr. 96a), koji citira Voettera (nepoznata zbirkica). Slično napominje i RIC (RIC 582), da na nekim primjercima nedostaje rijeka, što je vjerojatno posljedica lošeg kovanja. Na osnovi samo jedne slike, točnije jednog nepreciznoga crteža, možemo zaključiti da je danas upitno postojanje toga tipa.

Ostali prikazi Save i Kupe na Galijenovu novcu

SISCIA AVG i SISCIA PROBI AVG kovanja često se spominju u stručnoj literaturi, a za rimsку Panoniju, Sisak i personifikacije rijeke Save i Kupe, Alföldi, a kasnije i Göbl, navode još iznimno rijedak aurej, unikatni antoninijan i dva medaljona. Na tim

²⁴ Zoltán Barcsay-Amant, The hoard of Komin (antoniniani of the 3rd century AD), *Diss. Pann.*, Budapest, 1937.

sisačkim kovanjima nalazimo prikazana riječna božanstva (slike 31.-34.), a oba autora smatraju da su na njima prikazane Savus i Colapis.

Na slici 31. prikazan je aurej s reversnom legendom PM T P VII COS PP (MIR 1420h, poznata su tri primjerka). Car stoji okrenut lijevo, drži žezlo u lijevoj ruci i parazonij u desnoj ruci, sa svake strane nalazi se po jedno riječno božanstvo. Riječna božanstva gola su do pojasa, leže naslonjena na kamenje i urne iz kojih teče voda, ispod se nalazi prikazana rijeka. Svako božanstvo u ruci drži grančicu trave (*engl. reeds*), koja raste na močvarnom i vlažnom tlu. Isti je kalup upotrijebljen za kovanje unikatnog antoninijana (slika 32. MIR 1420i, Alföldi Taf. IV,31). Činjenica da je avers različit odaversa za kovanje aureja govori da to nije probni otkov aureja (*njem. Abschlag*), nego zaseban tip. Scena s reversa MIR 1420h proširena je na medaljonima prikazanim na slikama 33.²⁵ i 34. (MIR 1452nn, Alföldi Nr. 73, Taf. V,27,28), gdje nalazimo kompoziciju sa pet ljudskih figura. Car je smješten u sredinu, okrenut na lijevo, iza njega stoji Viktorija koja ga ovjenčava lovorošvim vijencem. Na lijevoj strani stoji vojnik koji drži parazonij okrenut u desno. Ispod se nalaze dva riječna božanstva naslonjena na urne iz kojih istječe voda (drže grančice), a cijelu scenu okružuje natpis FIDES EXERCITVS. Göbl smatra da ta kovanja pripadaju III. emisiji sisačke kovnice. Medaljon je pobliže obradio Alföldi,²⁶ opisujući ga kao lokalnu interpretaciju ranijega Gordijanova medaljona (Gnechi, 104, 1). Taj autor ujedno je prvi koji medaljon pripisuje numizmatičkom korpusu kovnice Siscia (Alföldi 1931. (1928./1929.)). Postojala su i druga mišljenja o atribuciji, npr. Delbrueck je smatrao da pripada kovnici Mediolanum.²⁷ S istimaversnim kalupom kovan je i medaljon s reversnom legendom XVCOS ili XXCOS (MIR 1453nn), što to kovanje potvrđuje kao siscijsko i s obzirom na konzularnu titulu preciznije datira u razdoblje kolovoz 266. - kolovoz 267.

Ponešto drukčiju atribuciju donosi Toynbee u svojoj studiji rimskih medaljona.²⁸ Ona također smatra da taj veliki srebrni medaljon pripada kovnici Sisciji, ali revers opisuje malo drukčije: car stoji između Viktorije i (vjerojatno) Virtus, između dva riječna božanstva. Na osnovi toga galijenskoga konteksta, dvije rijeke identificirane su kao panonske, Sava i Drava, ili možda Sava i Kupa. Ako je njezina pretpostavka o Savi i Dravi točna, cijela ikonografija postaje još zanimljivija, jer bi to bio prvi i jedini prikaz rijeke Drave na rimskom carskom novcu!

Reversni prikaz medaljona Kühnen²⁹ associra na Trajanov novac (RIC 642 AD 116/117), gdje je prikazan car s *parazonijem*, ispod nogu lijevo nalazi se Armenija, dalje lijevo i desno personifikacije Eufrata i Tigrisa s legendom ARMENIA ET MESOPOTAMIA IN POTESTATEM PR REDACTAE (slika 35.). Zatim navodi kako je kasnije taj

²⁵ Francesco Gnechi, I medallioni romani III, Bronzo, Parte seconda: Moduli minori. Parte terza: Medaglione del Senato, Bologna, 1912.

²⁶ Andreas Alföldi, Studien zur Geschichte der Weltkrise des 3. Jahrhunderts nach Christus (Darmstadt 1967.) (darin wieder abgedruckt: Alföldi 1927., 1928., 1929., 1930., 1937., 1938., 1940.).

²⁷ Richard Delbrueck, Die Münzbildnisse von Maximianus bis Carinus, Mann, Berlin, 1940., str. 118.

²⁸ Jocelyn M. C. Toynbee, Roman Medallions, *Numismatic Studies*, No. 5, The American Numismatic Society, 1944., reprint, New York, 1986., str. 49.

²⁹ Angela Kühnen, Die *imitatio Alexandri* als politisches Instrument römischer Feldherren und Kaiser in der Zeit von der ausgehenden Republik bis zum Ende des dritten Jahrhunderts n. Chr. Vom Fachbereich Geisteswissenschaften, Dissertation, Universität Duisburg-Essen, Oktober 2005.

reversni tip uz manje varijacije obnovljen pod Karakalom i Severom Aleksandrom (RIC 96, BMCRE VI 949; Gneccchi, Nr. 17, Severus Alexander).³⁰ Karakalin denar PONTIF TR P X COS II prikazan je na slici 36. Nadalje, za tematiku našega teksta važnije jest da govori da je posljednji put taj tip koristio Galijen u 266. godini na rijetkim sisačkim aurejima i medaljonima (MIR 1420 i varijanta 1452). Göbllovu interpretaciju riječnih božanstava kao Save i Kupe Kühnen smatra upitnom jer nije poznato kakva je bila uloga te dvije rijeke u carskoj politici Galijenova vremena.

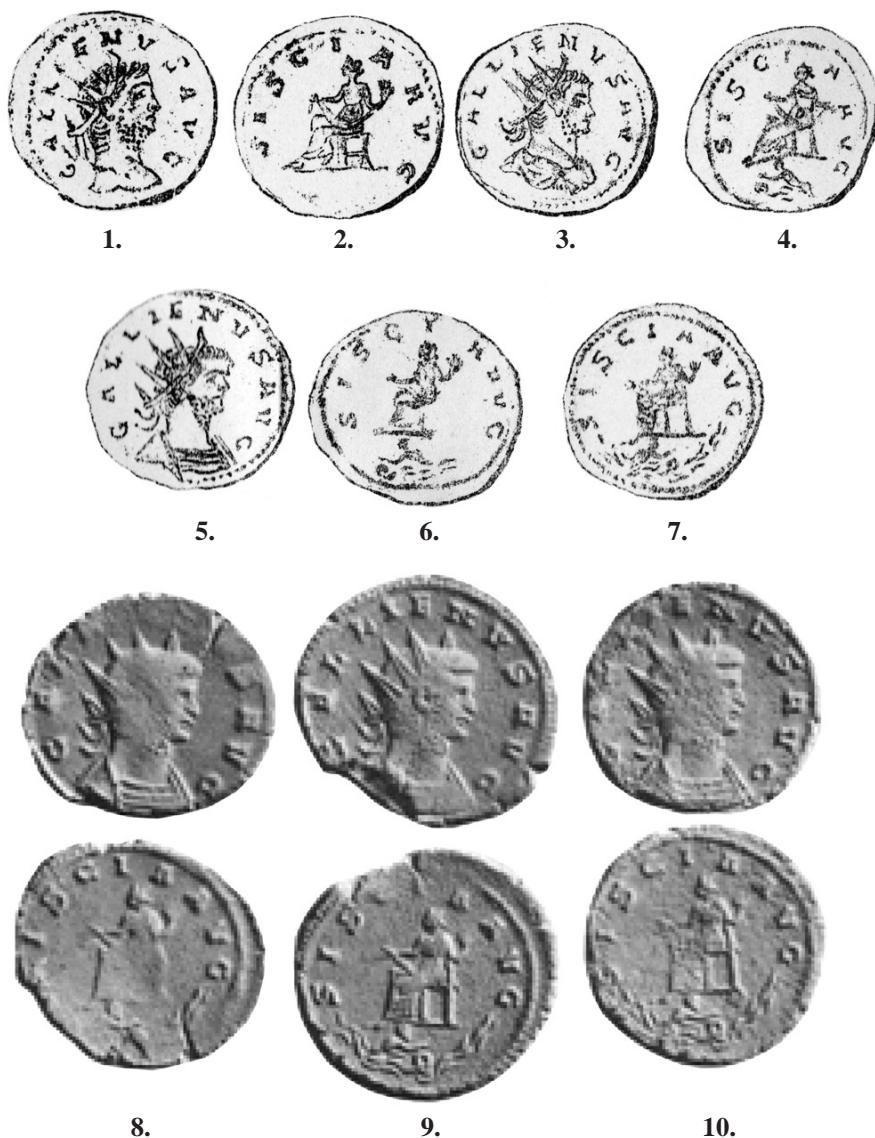
Veliku zahvalnost dugujemo dr. Ivanu Mirniku i g. Tomislavu Biliću iz Arheološkog muzeja u Zagrebu za to što su dopustili slikanje novca iz fundusa i njegovu objavu, a i za veliku pomoć u pribavljanju stručne literature potrebne za pisanje ovog rada.

Table

- 1.-7. Voetter 1901, Taf. XXVIII, Nr. 1-7.
8. Alföldi 96, Taf. I, Nr. 11, ostava Komin (1918.), Zagreb.
9. Alföldi 96, Taf. I, Nr. 12, ostava Komin (1918.), Zagreb.
10. Alföldi 96, Taf. I, Nr. 13, *coll.* Voetter.
- 11.-12. Alföldi 94, Taf. I, Nr. 16-17, *coll.* Voetter, Berlin, Hirsch XXIX (1910) Nr. 1256, Paris.
13. Alföldi 95, Taf. I, Nr. 19, Wien, Roma *coll.* Gneccchi.
14. Barcsay-Amant 1937., Taf. XLI, 863 (Alf 93).
15. Barcsay-Amant 1937., Taf. XLI, 875 (Alf 96).
16. Hunter (1978.) XVI, 186, MIR 1416i.
17. Hess 41 (1969.), MIR 1416u.
18. Wienna 75.509, MIR 1416x (= Alföldi Nr. 95, Taf. II, 19).
19. AN 2863, MIR 1416ff.
20. Ostava Komin (1918.), AMZ 28.722, 3,73 g, os ↑, MIR 1416i, (= Alföldi 93, Taf. III, Nr. 11).
21. Jacquier 32 (2004.) No. 397, 1,59 g, MIR 1416i, 264 AD.
22. CGB 34 (2008.) No. 721, 3,32 g, MIR 1416i, 262 AD.
23. Triton VII (2004.) No. 1021, 3,85 g, MIR 1416 ff, 264-266 AD.
24. Lanz 120 (2004.) No. 524, 2,87 g, MIR 1416 ff, 264 AD.
25. Rauch Mail bid sale 3 (1999.) No. 867, 3,48 g, MIR 1416ff.
26. Sondermann (2009.) No. 147, 2,68 g, *coll.* Dević, MIR 1416ff.
27. Sondermann (2008.), *coll.* Dević, MIR 1416 ff.
28. Gorny 180 (2009.) No. 425, 2,82 g, MIR 1416ff, 263-264 AD.
29. Ostava Imbriovec (1952.) No. 248, Tabla 19, os ↓, RIC 582, MIR 1416i.
30. Helios 3 (2009.) No. 220, 3,07 g, *coll.* Kovač, MIR -, 264 AD.

³⁰ Francesco Gneccchi, I medaglioni romani II, Bronzo. Parte prima: Gran modulo, Bologna, 1912.

31. MIR 1420h, Wienna, 19.041.
32. MIR 1420i, Alföldi 1963. 4, 10.
33. MIR 1452, Gnechi III, Tabl. 26/8, Paris, COH 224, Alföldi Taf. V, Nr. 27.
34. MIR 1452nn, Wienna, 32.254, Alföldi Taf. V, Nr. 28.
35. Gemini II (2006.), Nr. 348, RIC 642.
36. CNG 63 (2003.), Nr. 1437, RIC 96.

11.

12.

13.

14.

15.

1416 i

1416 u

1416 x

1416 ff

16.

17.

18.

19.

20.

21.

22.

23.

24.

25.

26.

27.

28.

29.

30.

1420 h

1420 i

31.

32.

33.

34.

35.

36.